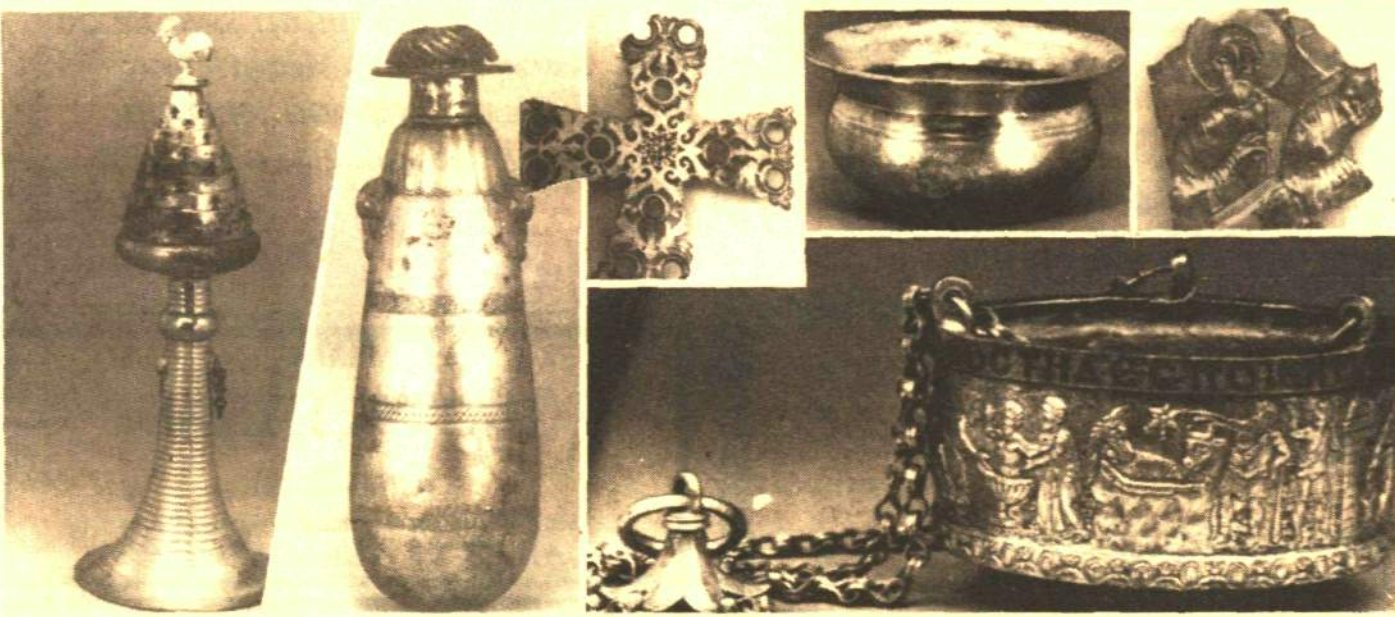

İŞTE ESERLERDEN BAZILARI — Amerika'daki Metropolitan Müzesi'nde ve öteki müzelerde bulunan eserlerden bazıları.

Arkeolojik eser kaçakçılığına karşı önlemler

20 kazı duracak mı?

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın yurtdışına kaçırılmış olan tarihi eserleri bulunduran ülkelere Türkiye'de yeni kazı yaptırmama koşulunun uygulanması halinde sürmekte olan 20 kazı duracak.

ERHAN AKYILDIZ

Kültür ve Turizm Bakanlığı, **Batı Mesut Yılmaz**'ın Amerika'da, **Müştaşar Oluş Arık**'ın da Ankara'da yaptığı açıklamalarla anlaşıldığına göre, ülkemizdeki yurtdışına kaçırılan tarihi eserlerin yurda getirilmesi amacıyla önemli kararlar aldı. Bu kararlardan ilki ve önem-

lisi, ülkemizden yurtdışına kaçırılmış tarihi eserleri, müzelerinde sergileyen ülkelerin yurttaşlarının, Türkiye'de kazı yapmaları için verilen kazı izinlerinin iptal edilmesi. Bir başka karar da, Türkiye'den kaçırılmış eserleri sergileyen müzeler için doğrudan yasal yollara başvurarak, eserlerin geri alınma yoluna gidilmesi.

Alınan bu önemli kararların, Amerika'da "Muhteşem Süleyman" sergisinin açıldığı günlerde açıklanması ise, işin bir başka önemli yanı. Bir yandan bir dönemi bütün görkemiyle yansıtan eserlerin sergilenmesi, bir yandan da kaçırılan eserlerin geri alınabilmesi için yapılan girişimler, kaçakçı ülkelere önemli mesajlar taşıyor.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın aldığı yeni kararın ilk hedefi Amerika'daki Metropolitan ve Dumbarton Oaks müzeleri.

Uşak çevresindeki (Kula - İkiztepe) kaçak kazılarda ortaya çıkarılıp yıllarca önce Amerika'ya

kaçırılan ve kamuoyunda "Karan'ın Hazine" olarak bilinen 219 parça altın ve gümüş Lidya eserini sergileyen Metropolitan Müzesi'yle, Antalya yakınlarındaki Kumluca'daki antik Corydella kentinde yapılan kaçak kazılarda ortaya çıkarılıp Amerika'ya kaçırılan Bizans eserlerini sergileyen Dumbarton Oaks Müzesi, bakanlığın seçtiği ilk hedefleri oluşturuyor. Bu müze yetkilileriyle kaçırılan eserlerin geri alınabilmesi için yapılan görüşmeler uzun bir süreden beri sürüyor. Bakan Yılmaz'ın ABD'de yaptığı açıklamalardan anlaşıldığına göre, (Arkası Sa. 13, Sü. 6'da)

20 kazı duracak mı?

(Baştarafı 1. Sayfada)

şıldığına göre, özellikle Metropolitan Müzesi'yle yapılan görüşmeler olumsuz sonuçlanmış olmalı ki, bu müzenin sergilendiği eserlerin geri alınabilmesi için yasal girişimlere başlanmış bile.

Ülkemizden kaçırılan eserleri müzelerinde sergileyen ülke salt Amerika ve Amerika'daki bu iki müze de değil şüphesiz. **Richmond, Virginia, Birmingham, New Castle, Oxford, Stockholm, Berlin, Teksas, Boston** gibi önemli merkezlerdeki müze ve koleksiyonlar Türkiye'den kaçırılmış çok değerli eserlerle dolu.

İzmit'ten (Necomedia), çıkarılan altın süs takısı, Burdur yakınlarındaki Düver'den çıkarılan kabartmalı duvar levhaları, Erken Bronz Çağı'na ait 137 parça altın eser, Çandarlı ve Bayaklı kazılarında çıkarılan Doğu Yunan seramikleri, bir yığın Urartu eseri, sözünü ettiğimiz müze ve koleksiyonları süslüyor. Temizlenmek amacıyla alınan, ama yıllardır geri verilmeyen Hitit Tabletleri ise hâlâ Almanya'da.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın kaçırılan eserleri geri getirmek amacıyla aldığı bu karar ülkemizde arkeolojik kazı yapan 7 yabancı ülkeyi ilgilendiriyor.

Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkililerinden alınan bilgilere göre, ülkemizde yapılan 64 kazının 20'sini yabancılar yapıyor. Yabancı kazı ekipleri arasında da, 8 kazıyla Almanlar başta. Onları 4 kazıyla Amerika, 3 kazıyla İtalya, 2 kazıyla Fransa, 1 kazıyla İngiltere ve bir kazıyla Japonya izliyor.

Ülkemizde yabancı kazı ekiplerince sürdürülen kazı çalışmaları şöyle sıralanıyor:

Aizonoi (Kütahya), **Adolf Hoffmann** (Almanya).

Bergama (İzmir), **Dr. Voskan Gang** (Almanya).

Beşiktepe (Çanakkale), **Prof. Hoffmann** (Almanya).

Boğazköy (Sungurlu), **Peter Neve** (Almanya).

Caferhöyük (Malatya), **Prof. Caivin** (Almanya).

Didim (Aydın) **Prof. Tuchelt** (Almanya).

Hassek (Şanlıurfa), **Ark. Bancke** (Almanya).

Limyra (Antalya), **Prof. Borchart** (Almanya).

Afrodisias (Aydın), **Prof. Kenan Erim** (Amerika).

Semahöyük (Antalya), **Ark. Melling** (Amerika).

Sardes (Manisa), **Ark. Greenewalt** (Amerika).

Kaş Batığı (Sualtı Antalya), **Prof. George Bass** (Amerika).

Aslantepe (Malatya), **Ark. Alba Palmairi** (İtalya).

Hierapolis (Denizli), **Dr. Bernardi** (İtalya).

İassos (Muğla), **Prof. Berti** (İtalya).

Efes (İzmir), **Prof. Vettters** (Avusturya).

Meydancikkale (İçel), **Prof. Da-**

vesne (Fransa).

Letoon (Antalya), **Prof. Leroy** (Fransa).

Tille Höyük (Adıyaman), **Ark. David French** (İngiltere).

Kalehöyük (Kırşehir-Kaman), **Ark. Sacihiro** (Japonya).

Ülkemizde kazı yapan bu yabancı ekiplerin yanı sıra Ankara, İzmir ve İstanbul Üniversiteleri ile çeşitli müzelere bağlı 44 bilim adamı ve arkeolog da çeşitli dönemlere ait kazıları yürütüyorlar.